

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2022, č. j. 10.01.00287/22-004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 10. 2022, č. j. 14 A 67/2022-9,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal u Městského soudu v Praze žalobu proti rozhodnutí žalované označenému v záhlaví. Současně požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl ustanovení zástupce z řad advokátů. Za tímto účelem jej městský soud vyzval k řádnému vyplnění formuláře o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy.

[2] Městský soud napadeným usnesením žádost o osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a návrh na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. zamítl, neboť žalobce své příjmy a výdaje tvrzené ve formuláři (starobní důchod ve výši 5 416 Kč, příspěvek na bydlení ve výši

1 260 Kč, zálohy na energie ve výši 4 770 Kč) nedoložil a ohledně svého majetku nesdělil a nedoložil vůbec nic. Součástí formuláře byl přitom i požadavek, aby žadatel doložil tvrzený starobní důchod a další dávky příslušnými listinami. Žalobce tak nesplnil povinnost řádně tvrdit a prokázat své poměry podle § 36 odst. 3 s. ř. s., a městský soud si proto o nich nemohl učinit dostatečně úplný obraz.

II. Kasační stížnost

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu kasační stížností, kterou stručně odůvodnil tak, že žije pod hranicí chudoby a že i částka za zkopírování požadovaných dokladů ve výši cca 20 Kč je pro něj značná.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, má rovněž požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Po takto provedeném posouzení dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[5] Podle § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků*.

[6] Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát (...)*.

[7] Účastník, který žádá o osvobození od soudních poplatků, nese povinnost tvrzení a povinnost důkazní ve vztahu ke skutečnostem zakládajícím osvobození od soudních poplatků. Při podání návrhu na individuální osvobození od soudních poplatků musí proto žalobce v žádosti o osvobození od soudních poplatků jednak uvést, v čem spatřuje nedostatek prostředků, z nichž by měl zaplatit soudní poplatek, jednak toto tvrzení doložit. Soud nemá a nemůže sám o své iniciativě vyhledávat za žalobce důvody pro jeho úplné či částečné osvobození (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2004, č. j. 1 Afs 5/2003-54).

[8] Povinnost tvrdit a doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na žadateli. Pokud svou povinnost nesplní, např. proto, že své finanční poměry nastíní jen obecně a neurčitě, nebo je sice tvrdí určitě a konkrétně, ale nepodloží tato tvrzení potřebnými důkazy, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje a žádost o osvobození zamítne (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50). Podmínkou nicméně je, že byl žadatel soudem řádně poučen ve vztahu ke své neúplné žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2008, č. j. 1 As 63/2008-34).

pokračování

[9] Soud má dbát na to, aby účastník neutrpěl újmu jen kvůli neznalosti procesních pravidel, a má jej vést ke splnění procesních povinností. Dospěje-li soud k závěru, že účastník si s formulářem o osobních, majetkových a výdělkových poměrech nevěděl rady, a proto jej vyplnil neúplně, zpravidla účastníka vyzve, aby doplnil či upřesnil svá tvrzení. Naopak nebude třeba vyzývat účastníka, který významu formuláře zjevně rozumí, jen se rozhodl vyplnit jej neúplně (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2022, č. j. 10 As 105/2022-16). Ve věci sp. zn. 10 As 261/2022 dospěl Nejvyšší správní soud ve vztahu ke stejnému stěžovateli k závěru, že stěžovatel věděl, že formulář je třeba vyplnit pečlivěji, neboť je ostatně zkušeným účastníkem soudních řízení; jen u Nejvyššího správního soudu jich vedl či vede přes sto šedesát. Mnohá tato řízení mají navíc velmi podobný předmět; náklady takových "sporů z libosti" proto nelze přenášet na stát. Ten má právo tyto spory regulovat mj. tím, že omezí bezplatné projednání některých neuvážených, opakovaných či svévolných návrhů (regulační funkce soudních poplatků).

[10] Stejný závěr platí ve vztahu k povinnosti stěžovatele doložit tvrzené příjmy a výdaje. Stěžovatel si musel být vzhledem k četnosti soudních řízení, která vede a v nichž rovněž požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl ustanovení zástupce z řad advokátů, vědom, že je povinen svou majetkovou situaci nejenom tvrdit, ale rovněž prokázat. To ostatně ani nepopírá. Namítá nicméně, že nemá dostatečné prostředky na pořízení kopií dokladů prokazujících jeho majetkové poměry. Bylo nicméně na stěžovateli, aby tuto situaci sám řešil a soudu sdělil důvody, které mu zabraňovaly kopie dokladů zaslat, a to ve lhůtě stanovené k doložení majetkových poměrů. V takovém případě by jej soud mohl poučit např. o možnosti doložit originály dokladů namísto kopií, které by mu následně vrátil, nebo se stěžovatelem mohl dohodnout jiný postup pro předání těchto dokladů. Stěžovatel však nic takového neučinil a o nemožnosti pořídit kopie dokladů se poprvé zmínil až v kasační stížnosti. Musel si přitom být vědom důsledku takového postupu, a to právě s ohledem na četnost soudních sporů, které vede a v nichž rovněž požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl ustanovení zástupce z řad advokátů.

[11] Nejvyšší správní soud shrnuje, že městský soud nepochybil, jestliže žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a jeho návrh na ustanovení zástupce zamítl, neboť stěžovatel nedoložil tvrzené příjmy a výdaje. Na tomto závěru nemění nic skutečnost, že stěžovatel následně v kasační stížnosti uvedl, že nemá dostatečné prostředky na pořízení kopií dokladů k prokázání tvrzených příjmů a výdajů. Bylo na stěžovateli, aby městský soud o této skutečnosti včas informoval a aktivně svou situaci řešil, a to ve lhůtě, kterou mu soud stanovil k doložení jeho majetkových poměrů. Postup soudu byl proto v souladu se zákonem a nezakládá ani nezákonnost napadeného usnesení.

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[13] O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalované žádné náklady řízení nevznikly, a soud jí proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2022

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu